

YOGANANDIN ŽIVOT

PRIČA O JOGIJU KOJI JE POSTAO
PRVI MODERNI GURU

PHILIP GOLDBERG

HARŠA - BREGANA
2019.

SADRŽAJ

UVOD	9
1. POGLAVLJE: Dječak Mukunda	15
2. POGLAVLJE: Ljubav, gubitak i znanje	25
3. POGLAVLJE: Tinejdžer u velegradu	35
4. POGLAVLJE: Nastanak gurua	45
5. POGLAVLJE: Pojava učitelja	57
6. POGLAVLJE: Više obrazovanje	67
7. POGLAVLJE: Biti u svijetu, ali i izvan njega	79
8. POGLAVLJE: Idi na Zapad, mladiću	89
9. POGLAVLJE: Bostonski brahman	99
10. POGLAVLJE: Od mora do mora	117
11. POGLAVLJE: Grad anđela	133
12. POGLAVLJE: Cestovni ratnik	149
13. POGLAVLJE: Putovanja, uspjesi i naponi	161
14. POGLAVLJE: Pregrupiranje i obnova	175
15. POGLAVLJE: Dolazak kući	193
16. POGLAVLJE: Vrhunci i doline	211
17. POGLAVLJE: Zimski jogi	227
18. POGLAVLJE: Oslobođenje i ostavština	243
BILJEŠKE	253
BIBLIOGRAFIJA	289
O AUTORU	291

UVOD

Najčešće pitanje koje su mi postavljali dok sam pisao ovu knjigu bilo je: „Što će nam Yoganandina biografija kada već postoji ‘Autobiografija jednog jogija?’” Općeniti odgovor glasi: o bilo kojoj povijesnoj ličnosti može se napisati puno knjiga. Konkretni odgovor glasi:

1. Yoganandini memoari više govore o drugim ljudima nego o njemu
2. Postoje velike vremenske praznine u njegovoj priči, uključujući i raspon od nekoliko godina koje su sažete u jednoj ili dvije rečenice
3. Iako je Yogananda većinu svojih odraslih godina proveo u Americi, manje od 10 % autobiografije je posvećeno tom neizmjerljivo produktivnom i povijesno značajnom periodu. Mogućnost popunjavanja tih praznina me u mom radu neprestano motivirala.

Njegovi su učenici o njemu napisali nekoliko knjiga. To su vrijedni iskazi o onome tko je on bio i kakav je bio. Oni su, međutim, više priznanja nego biografije. Moj je cilj napraviti potpuni portret Yoganande kao ljudskog bića – iznimnog ljudskog bića, ali čovjeka, sa svim kompleksnostima. Središnja priča ove knjige je saga o duboko duhovnom biću koje putuje materijalnom razinom, pokušavajući se u potpunosti sjediniti s božanskim, ali i dalje nastavljaajući odigravati svoju ulogu u ljudskoj drami – baš kao što je to učio i druge. Nijedna knjiga ne može uhvatiti pravu suštinu duše poput Yoganandine, ali može opisati otiske koje je ostavio na pijesku vremena i prostora. Moj cilj je prikazati precizan i vjerodostojan opis tih iznimnih otisaka.

Za mnoge, Yogananda je bio svetac. Za neke, on je bio avatar, Božja inkarnacija. Nisam kvalificiran da odlučujem o tome. Dovoljno mi je to što je njegov doprinos duhovnoj povijesti Istoka i Zapada nemjerljiv; njegov je život utjecao na obje Zemljine polutke, na dvije potpuno drukčije kulture, na dva svjetska rata, na ogromne ekonomske uspone i krahove, i na dosad neviđene društvene promjene. Pokušat ću ispričati ovu nevjerojatnu priču što točnije i istinitije mogu, znajući da mi za to nije dovoljno ni 3 000 stranica, a kamoli 300.

Odabirući staviti naglasak na Yoganandu kao čovjeka, pronašao sam motivaciju u riječima jedne od njegovih najznačajnijih učenica. Mrinalini Mata mu je bila vrlo bliska u posljednjih sedam godina njegovog života; ona je bila predsjednica *Self-Realization Fellowshipa* (Društva za samoostvarenje, čije je osnivač Yogananda) od 2011. – 2017. godine. „Neki koji dođu na ovaj put žele ‘dehumanizirati’ Učitelja, razmišljati o njemu isključivo kao o Božjoj inkarnaciji,” rekla je jednom, dodajući: „... prečesto žele Gurudev [Yoganandi] oduzeti onu prekrasnu ljudsku osobnost koja je nezamjenjiv dio njegove duhovne prirode.”

Kada su ga pitali divi li se ljudima o kojima piše, David McCullough, proslavljeni biograf koji je pisao o Harryju Trumanu, Johnu Adamsu i drugima, odgovorio je da se divi onome što oni rade, ne očekujući od njih da budu savršeni. Zapravo, dodaje: „Savršenstvo je dosadno.” Ne znam kako primijeniti koncept savršenosti na bilo koje ljudsko biće. Ali znam da je Yogananda imao fascinantu osobnost, s posebnostima koje su oblikovali misterij karme i poseban odgoj u određenoj obitelji, u određenoj kulturi, u određeno vrijeme. On je donosio odluke; izražavao je emocije; učio je i rastao; doživljavao je uspone i padove, pobjede i poraze, zadovoljstvo i tugu. To će u očima nekih njegovih učenika izgledati kao savršenstvo, ali za mene je to znak da je on bio posebna osoba.

Da odmah razjasnimo, ja nisam Yoganandin učenik. Ja nikada nisam bio njegov učenik. Nikada nisam upisao tečaj koji je on osmislio ili koji vodi njegova organizacija. Ja sam, u najmanju ruku, veliki obožavatelj. Obožavam ga otkako sam pročitao njegovu „Autobiografiju jednog jogija”, 1970.

godine. Knjiga koja je utjecala na tisuće tragača diljem svijeta i koja je proširila i ubrzala moj vlastiti put. Već sam tada meditirao svakoga dana; već sam iščitavao Upanišade, *Bhagavadgitu* i druge svete tekstove; pripremao sam se postati učiteljem meditacije pod vodstvom Maharishi Mahesh Yogi-ja. Yoganandin jedinstveni, intimni opis pravog jogija, njegovi opisi Indije, svetaca, mudraca i čudotvoraca – sve je to bilo intrigantno, prosvjetljujuće i inspirirajuće. I dalje posjedujem tvrdo ukoričeni primjerak knjige koji je tada koštao samo 5 dolara. Budući da ih tada nisam imao, vjerojatno sam ju posudio od nekoga i nisam ju nikada vratio. Zahvalan sam osobi koja mi ju je posudila. Taj karmički dug vraćam pisanjem ove knjige.

Kroz više od stotinu razgovora tijekom nekoliko desetljeća, shvatio sam koliko je života Yogananda dotaknuo. Dok sam istraživao za svoju prethodnu knjigu, *American Veda*, susreo sam se s njim kao s univerzalnim učiteljem, čiji je doprinos prijenosu drevne mudrosti Indije na Zapad neusporediv. Također sam shvatio koliko je predivna i neodoljiva njegova životna priča, a frustracija što to sve moram sažeti u jedno poglavlje je jedan od razloga nastanka ove knjige. Moja opčinjenost je rasla sa svakom knjigom, svakim dokumentom, svakim člankom i *e-mailom* koji bih pročitao, kao i sa svakim intervjuom ili mjestom koje bih posjetio u SAD-u ili u Indiji.

Pisci moraju donositi odluke. Moja je odluka bila posvetiti manje vremena onome što je Yogananda podučavao, a više onome što je činio – manje prostora za njegove ideje, ali više prostora za događaje u njegovom životu i odluke koje je donosio. Kao duhovni učitelj najvišeg reda, on je najbolji izvor njegovih vlastitih učenja. Danas nam je dostupno nekoliko tisuća stranica njegovih zapisa. Ne vidim razlog objašnjavanju njegovog rada, osim onoga što je potrebno kako bih objasnio samu bit i nastavio svoju priču.

Također odabirem naglašavati ono što nije u „Autobiografiji jednog jogija”, pod pretpostavkom da su je mnogi čitatelji već pročitali, a oni koji nisu, što čekate? Gotovo dvije trećine ove knjige posvećeno je drugoj polovici njegovog života, koju je proveo u Americi. Njegove razvojne godine u Indiji su u potpunosti opisane, a ta priča sadrži detalje koje ne možete pronaći u prethodnim knjigama (savjetujem čitateljima da ne dopuste da ih nepoznata

DJEČAK MUKUNDA

Dijete koje je postalo Paramahansa Yogananda rođeno je u četvrtak, 5.1.1893. u Gorakhpuru, gradu malenom po indijskim standardima, nedaleko od granice s Nepalom i rodnim mjestom Buddhé. Vrijeme rođenja je bilo, prema većini izvora, 20 sati i 38 minuta. U jednom od običaja imenovanja, prvi zvuk imena novorođenčeta se određuje astrološki; u ovom je slučaju to bio zvuk *Mu*. Roditelji, Bhagabati Charan Ghosh i Gyana Prabha Ghosh, odabrali su Mukunda i dodali mu uobičajeno srednje ime, Lal.

Rođenje Mukunde Lala Ghosha nije bio jedini događaj 1893. koji će pomoći oblikovati povijesni prijenos indijske duhovne mudrosti na Zapad. Kasnije te godine će Mohandas K. Gandhi, u to vrijeme odvjetnik u Mumbaiju, prihvatiti poziciju u Južnoj Africi, gdje će započeti njegov društveno-duhovni aktivizam; Aurobindo Ghose će se vratiti u Indiju sa svog školovanja u Engleskoj i postati trn u peti Britanaca, a kasnije će postati Sri Aurobindo, jedan od vodećih indijskih mudraca-filozofa¹; a u rujnu će Swami Vivekananda održati jedan od najboljih govora na Svjetskom parlamentu religija u Chicagu.

Obiteljski astrolog je predvidio da će Mukunda imati tri braka, da će mu prve dvije žene umrijeti mlade. Kao dječak, Mukunda se protivio tome, te je jednog dana iz inata zapalio svoju natalnu kartu. Od rane dobi, znao je da će postati redovnik, a nekoliko modernih astrologa je reklo da su planeti u vrijeme njegovog rođenja ukazivali na asketizam i nevezanost, ali da će biti uspješna javna osoba, koja neće provesti svoj život u izolaciji. Vedski uče-

nuo. Približili su mu se, a njegov oblik je postajao sve prozirniji. Mukunda se poklonio i dotaknuo čovjekova stopala, izražavajući duboko poštovanje. Čovjek je zagrlio mladića, poljubio ga u čelo i rekao: „Došao si na zemlju kao Božji predstavnik kako bi ispunio Njegove želje. Tvoje tijelo je Njegov hram, posvećeno molitvi i meditaciji. Nemoj trčati za materijalnim zadovoljstvima. Ti ćeš pokazati put koji vodi ka pravoj sreći; uz pomoć svog duhovnog znanja oslobodit ćeš one koji pate u neznanju.” Savjetovao je Mukundi da uvijek misli na Boga i da zapamti da je on jedno s Božanskim. Obećao mu je da će uvijek biti zaštićen: „Jednog dana će tvoji ideali o yogi nadahnuti čitavo čovječanstvo. Mukunda, nastavi hrabro dalje!”¹⁵

Lik je zatim nestao. Kada su zaprepašteni dječaci stigli kući, Mukunda je pokazao svom bratu sliku na zidu. To je bio portret čovjeka kojeg su upravo vidjeli, gurua njihovih roditelja, Lahirija Mahasaye.

Druga priča dodaje notu misterija i čuda tragičnoj smrti Gyane Prabhe Ghosh. Prema Yoganandi, jednog dana je u Lahoreu lutajući asket došao u njihov obiteljski dom s važnom porukom za njegovu majku: njena će sljedeća bolest biti njena posljednja. Sadhu je rekao da će se sljedećeg dana u njejoj ruci materijalizirati srebrna amajlija. Njen sin Ananta tu amajliju mora dati Mukundi godinu dana nakon njezine smrti. Mukunda će s vremenom saznati svrhu tog svetog predmeta, nadodao je asket, a jednom kada ispuni svoju svrhu, amajlija će nestati.

Četrnaest mjeseci kasnije, u lipnju 1905., kada je obitelj živjela u Bareillyju, Ananta je ispunio majčinu želju. Predao je Mukundi kutijicu i prenio poruku njihove majke. (U *Mejdi* je zapisano da je Ananta zapisao poruku i ubacio je u kutiju koju je dao Mukundi.) U svojoj poruci, gospođa Ghosh opisuje posjet misterioznog asketa i govori kako je znala za Mukundinu sudbinu otkada ga je Lahiri Mahasaya blagoslovio u njejoj maternici. Dan nakon dolaska asketa u njen dom, dok je sjedila u meditaciji, u njenim se rukama pojavila srebrna amajlija. Sada je taj predmet dobio Mukunda. Posljednje riječi njegove majke bile su: „Nemoj tugovati za mnom, jer me moj guru odnio u ruke Beskonačnosti. Zbogom, dijete moje, Kozmička Majka će te čuvati.”¹⁶

Kada mu je Ananta dao amajliju, Yoganandu je nešto obasjalo, i znao je su mu amajliju poslali učitelji iz prošlih života koji su služili kao njegovi vodiči u sadašnjosti. Taj zaključak nije bio samo intuitivan bljesak već je bio zapisan na sanskrtu na amajliji. Taj zapis je bio mantra, poznata samo nekolicini zapadnjaka u vrijeme pisanja njegovih memoara. Predmet, iako iznimne čvrstoće, nije bio običan materijalni predmet, već je bio „astralno izrađen”. Mukunda će sljedećih pet godina držati taj predmet uza se, kao podsjetnik i kao nadahnuće. Tada, prije nego što će upoznati svog gurua, amajlija jednostavno nestaje.¹⁷

Još se jednom prisjetimo čuda u Yoganandinom životu. Pokušajmo ih ne otpisati odmah kao maštu ili fikciju. „Kada jogi postane savršen, on može upravljati svime u prirodi”, rekao je Swami Vivekananda, Yoganandin pret-hodnik. „Ako on naredi bogovima ili dušama umrlih da dođu, oni će doći. Sve sile prirode ga slušaju poput sluga. Kada nezalice promatraju te jogijske moći, nazivaju ih čudima.”¹⁸

Kada je Mukunda imao 13 godina, njegova se obitelj prestala seliti. U srpnju 1906. godine, obitelj Ghosh se ukrcala na brod za Calcuttu u zapadnom Bengalu. Tamo će pronaći trajno sjedište u sofisticiranom urbanom gradu čije će religiozno i kulturološko okruženje oblikovati tinejdžera Mukundu u odraslog Yoganandu. U *Mejdi*, Sananda Ghosh govori kako je na putovanju preko Bengalskog zaljeva Mukunda izjavio: „Jednog dana ću otići u jednu daleku zemlju na velikom brodu.” To se i dogodilo, četrnaest godina kasnije.

TINEJDŽER U VELEGRADU

U prvim godinama 20. stoljeća, Calcutta je za Indiju značila ono što New York i Washington znače za Ameriku; glavna morska luka, najnaseljeniji grad u zemlji, tradicionalan na mnoge načine, ali također moderan i sofisticiran, uz pregršt industrije, trgovine, kulture, obrazovanja i umjetnosti. Također je bila i upravno središte britanske kolonijalne vlade, a Britanci su osigurali da grad bude osuvremenjen automobilima, telefonima, strujom, javnim prijevozom, a u boljim kućama i pitkom vodom.

Unatoč teškoj čizmi imperijalizma, grad je kroz čitavo stoljeće bio središte kulturološkog i duhovnog cvjetanja i počeli su ga uspoređivati s Firencem u doba obitelji Medici. Takozvana „bengalska renesansa” iznjedrila je mnoštvo proslavljenih intelektualaca, umjetnika, znanstvenika i pisaca, od kojih će dvojicu Yogananda upoznati i posvetiti im značajna poglavlja u svojoj autobiografiji: znanstvenika Jagadisha Chandru Bosea i svjetski poznatog autora, pjesnika i pedagoga Rabindranatha Tagorea.

Religiozne posljedice ove kulturološke transformacije su poznate kao „hinduistička renesansa”, a čovjek koji se smatra ocem tog pokreta je Ram Mohan Roy. Organizacija koju je Roy osnovao početkom 19. stoljeća, „Brahmo Samaj”, revitalizirala je vedantske principe koji su utjelovljeni u Upanišadama, odbacujući rituale i običaje koje su smatrali zastarjelima. Iako su se protivili vladavini Britanaca, divili su se načinu na koji je Zapad prihvatio znanost, razum i društvenu reformu. Njihova povezanost s unitarijanskim

stvenici i umjetnici; religiozni, društveni i politički reformatori; borci za slobodu i revolucionari. Dom Ghoshevih je bio udaljen 15 minuta šetnje od mjesta u kojem je Vivekananda rođen i odrastao, 30 minuta šetnje od imanja Tagorea, a nasuprot njega je živio Sukumar Ray, popularni autor dječjih stihova čiji će sin Satyajit (rođen 1921.) režirati „Apu trilogiju” i druga kinematografska remek-djela.⁴ Njegov dom je također bio udaljen 20 minuta šetnje od Sveučilišta Calcutte, gdje su studirali mnogi učenjaci, znanstvenici, umjetnici i političari. Mukunda je pohađao školu za dječake u istom susjedstvu; škola je posjedovala visokokvalitetni nastavni plan i program, koji su osmislili Britanci kako bi modernizirali njihove umove, što mu je uvelike pomoglo da se prilagodi životu u Americi.

To je bilo vrijeme rastućeg nacionalnog identiteta i ponosa.⁵ Mukunda je upio neovisni duh Calcutte, a k tome ga je i inspirirao njegov daljnji rođak, Aurobindo Ghose, kojeg su zatvorili zbog pobune, a zatim je prošao duhovnu transformaciju u samici te je 1910. (kada je Mukunda završio srednju školu) pobjegao u Pondicherry na jug Indije i postao filozof-svetac Sri Aurobindo. Kao duhovni vođa, Yogananda je zagovarao neovisnost Indije i protivio se nepravdi, ali od početka je težio oslobođenju mnogo dubljem od onog političkog. Ono što je Mukundu najviše oduševljavalo u vezi Calcutte bila je prilika da posjećuje mnoge ašrame, hramove i svete ljude.

Dom Ghoshevih u Garpar ulici bio je prostran, ali i bučan. Osim Mukunde i njegovog oca, ondje su živjeli Ananta i njegova buduća žena, sestre Nalini i Purnamoyee, braća Sananda i Bishnu, kao i ujak, spremačica i kuharica. Mukunda je stoga odmah potražio utočište u svom novom domu. Pronašao je ograđeni prostor na tavanu, koji je služio kao spremište. Visok i širok dva metra, bio je dovoljan da u njemu Mukunda meditira, da obavlja *puje* na oltaru, a čak je mogao ugurati i nekoliko prijatelja. Duhovna disciplina njegovog oca nastavila mu je biti inspiracijom. Iako si je mogao priuštiti auto i vozača, njegov otac se vozio do posla, koji je bio udaljen oko 22 kilometra, nizom javnih prijevoza. Nakon obiteljske večere, povukao bi se u svoju sobu za noćnu sadhanu.

NASTANAK GURUA

S navršениh 15, Mukundin poziv je bio vrlo jasan. Nakon njegovog neuspješnog hodočašća, on je bio, koristit ćemo termin Swamija Satyanande, „označen”, i njegovi školski kolege, prijatelji i rođaci su se drukčije ponašali prema njemu. Neki od njegovih vršnjaka su ga zadirkivali, dali su mu ime Sadhu Baba („otac odricanja”). Zadirivanje je teret koji svi tinejdžeri moraju nositi, ali rijetko koga su zadirkivali jer previše meditira ili odbija igru kako bi sjedio pored swamijevih stopala. Odrasli su se pak prema Mukundi ophodili s poštovanjem, prepoznajući da je njegova duhovna čežnja znak budućeg sanyasina. Prema Satyanandinim memoarima, Mukunda je od toga imao razne dobrobiti. Primjerice, kada je u školi bučio ili se nije lijepo ponašao, nitko ga ne bi ukorio. Nadalje, sada je mogao biti otvoreniji i posvetiti svoje vrijeme duhovnoj praksi.

S obzirom na reputaciju koju je imao, prijatelji su mu često javljali kada bi se pojavio neki guru ili jogi. Njegov je apetit za novim duhovnim disciplinama i ritualima bio nezasitan, a njegov je opus postao mješavina devocijskih i meditativnih praksi. Bio je predan meditant, a kao Yogananda, poticao je svoje učenike da slijede njegov primjer. Svoje metode je dobivao iz raznih izvora, uključujući i susjeda koji je pripadao duhovnoj zajednici „Grupa Radha Swami”, kao i članove Brahma Samaja. Također je naučio neke osnovne tehnike kriya yoge od svog oca, koji ih je naučio od Lahirija Mahasaye. Pošto je gospodin Ghosh bio odan i pošten čovjek,

POJAVA UČITELJA

Popis srednjoškolskih nevaljalaca koji na kraju postignu nevjerojatne stvari je vrlo dug, ali popis nezainteresiranih učenika koji vjeruju da će im Bog pomoći maturirati je zaista malen. Mukunda Lal Ghosh je bio jedan od njih. On je želio postati sanyasin, steći zanimanje za koje mu nije potrebna diploma. Dok se približavao kraju svojih srednjoškolskih dana, počeo se odvajati od svojih svjetovnih obveza. Više je volio osamljena mjesta pokraj rijeke umjesto školskih učionica, volio je provoditi noći pored krematorija umjesto učenja i vodio je svoje prijatelje u vježbama i pripremama za budući asketizam. „Prakticirali smo spavanje na klupama”, pisao je Swami Satyananda; „... ponekad bismo ležali na podu, hodali bosonogi, oskudno odjeveni i oskudno se hranili, ograničavajući govor; prevalili smo velike udaljenosti bosonogi.”¹

S nadolazećim završnim ispitima, diljem Indije se osjećala tjeskoba u kućama učenika jer je prolazak označavao upis na sveučilište. Mukunda nije dijelio tu tjeskobu, s obzirom na to da je na umu imao drukčiju vrstu edukacije. Ali, obećao je ocu da će završiti srednju školu. To mu je predstavljalo problem, ali je bio uvjeren da će mu Bog pomoći.²

Kozmički sustav dostave je dostavio dva paketa u zadnji čas. Prvo, naletio je na pametnog kolegu Nantua, koji ga je dobrovoljno podučavao. Nantu je tjerao Mukundu da uči do kasno u noć. Prošli su sve predmete osim jednog, Sanskrta. Yogananda opisuje svoje rješenje ovog problema: „Često sam podsjećao Boga na ovaj propust.”³

onoga što on naziva „očajničkim vapajem”, sve se promijenilo. Njegova je svijest dosegla nebesku razinu. Čuo je slatki zvuk ženskog glasa. Rekao je: „Danas će se pojaviti Učitelj!”¹⁰

Njegovo je blaženstvo bilo prekinuto kada je netko uzviknuo njegovo ime. Zvali su ga jer je trebao nešto obaviti. Trgnuo se i uskoro je hodao uz svog sustanara Habua. Kretali su se prema tržnici kako bi kupili potrepštine. Na povratku Mukunda je vidio, na križanju dvaju uskih ulica, swamija obučenog u tradicionalnu žuto-narančastu boju, koja se naziva oker. U autobiografiji piše da je izgledao moćno poput lava, što je prikladan opis; na fotografijama je izgledao naočito, guste kovrčave kose i istovjetne brade. Yogananda ga je usporedio s Isusom, što je činio samo s najsvetijim ljudima: „On je poput Krista.”

Mukunda je uočio swamija, ali je nastavio hodati. Deset minuta kasnije, kaže, njegova stopala su utrnula; postala su teška poput kamena. Više nije mogao hodati. Pomislio je da ga swami kojeg je vidio privlači poput magneta. Predao je pakete začuđenom Habuu i vratio se na to raskrižje, koje je bilo udaljeno 60 metara od Gangesa, a to je mjesto koje Yoganandini učenici označavaju kao mjesto na kojem je njihov voljeni guru upoznao svog učitelja, Sri Yukteswara Girija.

Prema Yoganandinim zapisima, Sri Yukteswar se nije ni pomaknuo. Mukunda ga je pronašao kako gleda u njegovom smjeru dok je Mukunda trčao prema njemu, prepoznajući njegovo lice koje je vidio u svojim vizijima. Uskoro se našao pred swamijevim stopalima, govoreći; „Gurudeva” (božanski učitelj). Prepričao je prve riječi Sri Yukteswara:¹¹ „Moj dječče, konačno si došao! Čekao sam te mnogo godina!” Riječi su mu bile ispunjene radošću i bit će poznate tisućama učenika i sljedbenika.¹²

Ovdje treba napomenuti da postoji ogroman broj tragača koji su ostali očarani kada su indijski asketi, pogledavši u njihove oči rekli: „Čekao sam te.” U ovom slučaju, taj guru nije bio neki varalica već majstor nepogrešivog dostojanstva i prepun znanja, čija je reputacija neprestano rasla. On je bio ono što je Mukunda tražio cijeli svoj život.

Sri Yukteswar je uzeo Mukundu za ruku i odveo ga – ili uz Ganges ili kroz puteljke – do kuće u oblasti Rana Mahal koja je služila kao ašram, a

VIŠE OBRAZOVANJE

Sri Yukteswar Giri je rođen kao Priya Nath Karar 10. svibnja 1855. u Seramporeu.¹ Kao jedino dijete, morao je upravljati imovinom svog pokojnog oca i skrbiti za druge – ista odgovornost koju su dijelili Bhagabati Ghosh i Lahiri Mahasaya. Oženio se i imao kćer. Žena i dijete su oboje umrli veoma mladi. Kada je njegova unuka odrasla i udala se, Priya Nath je smatrao da su njegove obveze kućedomaćina ispunjene i tada je počeo tragati za duhovnim znanjem. 1884. se poklonio stopalima Lahirija Mahasaye. Sljedećih 11 godina, dok Lahiri nije umro, često je putovao do Benaresa kako bi bio sa svojim guruom. Tijekom tog vremena, navodno je također doživio susret s istim Mahavatarom Babajijem koji je zadužio Lahirija da oživi tradiciju kriya yoge. Među ostalim, Babaji mu je obećao da će mu poslati idealnog učenika kojeg će obučavati kako bi prenio vječnu mudrost Indije na Zapad.

Priya Nath je uskoro bio iniciran kao Swami Sri Yukteswar Giri.² Osnovao je organizaciju „Sadhu Sabha” i pretvorio je svoj obiteljski dom u Seramporeu u ašram koji se zove Priyadham.³ To je postala Mukundina destinacija kada se ukrcao na vlak na postaji Howrah, nakon dugog putovanja iz Agre. Njegovo mlado tijelo se borilo adrenalinom protiv umora dok se uzbuđeno kretao prema ašramu Sri Yukteswara. Kada je stigao u ašram, njegovo srce je počelo ubrzano kucati. Stepenicama se popeo do sobe svog učitelja. Kleknuo je kako bi dotaknuo stopala svog učitelja i rekao mu je da je došao učiti od njega.

BITI U SVIJETU, ALI I IZVAN NJEGA

Bhagabati Ghosh je bio duhovan čovjek i disciplinirani jogi. Također je bio i praktičan čovjek koji je volio svoju obitelj i htio samo najbolje za svoju djecu. Bilo mu je teško prihvatiti ono što je bilo očito: njegov drugi najstariji sin, koji je imao 22 godine, htio je postati redovnikom. U posljednjem pokušaju da Mukundi organizira običan život kućedomaćina, dogovorio mu je posao pomoćnog nadzornika na bengalskoj željeznici, položaj koji je obično rezerviran za Engleze. Mukundin odgovor je glasio: „Hvala oče, ali ne hvala.”

Također mu je dogovoren i prikladan brak. Po treći put, Mukundine starije sestre su odabrale prikladnu ženu. U *Mejdi*, on govori svom ocu: „Nikada neću biti sretan u braku. Nitko to ne zna bolje od tebe.”¹ U svojoj autobiografiji, Yogananda kaže da je vidio kako oženjeni *sadhake* postavljaju duhovnu praksu na drugo mjesto. On neće biti jedan od njih: „Staviti Gospodina na drugo mjesto u mom životu mi je nezamislivo.”²

Gospodin Ghosh je shvatio da ne dolazi u obzir da se Mukunda predomisli. Povukao je ponudu za posao; brak je također otkazan. Mukundin rođak Prabhas, koji mu je pomogao položiti ispite, preuzeo je taj posao i oženio se odabranicom njegove obitelji.³

Mukunda je sada mogao ispuniti svoj cjeloživotni san i postati sanyasin. Dao je sve od sebe u oponašanju onih koji su se odrekli svega. Potaknut

BOSTONSKI BRAHMAN

19.09.1920., brod *Sparta* uplovio je u luku u kojoj se odigrala „Bostonska čajanka” i preko koje su stigli hinduistički i budistički tekstovi, koji su na posljetku došli do Ralpa Walda Emersona i Henryja Davida Thoreaua. Na brodu, Swami Yogananda je po prvi put ugledao Ameriku. Osjećao se usamljeno, ali njegovo raspoloženje se poboljšalo kada je doživio viziju sličnu onoj u Ranchiju, u kojoj je vidio lica Amerikanaca koja je nazvao „uspavnim sjećanjima na prijatelje, stare i nove.”¹

U svojih 48 dana na moru, izgledao je poput pravog orijentalca u svojoj halji boje okera i s turbanom, dugom kosom, bradom i brkovima.² Počele su se širiti glasine o njemu. Budući da se većina putnika ukrcala na brod u Calcutti (brod je stao samo jednom, u Egiptu), posada je vjerojatno već vidjela Indijce, čak i swamije; ako su ga oni proglasili čudnim, što može očekivati od stanovnika Bostona koji nikada nisu vidjeli osobu poput njega? On je navikao biti drukčiji, u njegovoj mladosti su ga često zadirkivali radi njegovih duhovnih težnji, ali sada njegov sam izgled izaziva ismijavanje, maltretiranje, a možda i zlostavljanje.

Unatoč utješnim riječima Sri Yukteswara, Yogananda je bio nesiguran u vezi svog baratanja engleskim jezikom. Njegove vještine su testirane kada su ga nagovorili da održi govor svojim suputnicima. Tema koju su odabrali za njega bila je - „bitka života i kako je voditi.” Kada ga je kapetan predstavio publici, zanijemio je. Rekao je da je njegov um bio prazan i proveo je u

OD MORA DO MORA

Kada se Yogananda smjestio u hotel *Pennsylvaniju*, New York je bio središte mahnitog svemira ludih 20-tih, prepun brokera i materijalističkih fantazija; brzih automobila, užurbanih pješaka i podzemnih željeznica; savršeno mjesto za glasnika unutarnjeg mira koji je rekao: „Kada sve kretanje prestane, Bog se pojavljuje.” To je bilo savršeno mjesto da se testira učinkovitost izreke koju je Mahavatar Babaji prenio Sri Yukteswaru: „Istok i Zapad moraju uspostaviti zlatnu sredinu aktivnosti i duhovnosti.”¹

Nastao je novi pokret slobode – slobode kretanja, životnog stila, vjere, umjetničkog izražavanja, seksualnosti, osobne mode – u isto vrijeme fizičari su u nizu otkrića iz područja kvantne mehanike rješavali misterije univerzuma, a Freud i ostali su otkrivali misterije nesvjesnog. Dvadesete godine prošlog stoljeća obilježene su naletom intelektualnog, umjetničkog i filozofskog istraživanja. Konvencionalna mudrost stavljena je u drugi plan, a misao je postala slobodna poput glazbe koja je dala naziv tom razdoblju – doba jazza. Sve to omogućilo je rječitom strancu lakši prodor do urbanih građana sa svojom duhovnom porukom koja se, za razliku od konvencionalne zapadnjačke religije, nije sukobljavala s razumom ili znanošću.

Srednja klasa je po prvi put uživala u slobodnom vremenu, jer im je mnoštvo izuma olakšavalo svakodnevni život. Ti izumi uključuju: hladnjače, pekarnice (žene bi inače provodile čitav dan uz pećnicu), konzerviranu i smrznutu hranu, perilice rublja i samouslužne praonice rublja, pegle, toste-

Diljem Amerike proširila se vijest da su potrebna sredstva kako bi se osigurao dom za organizaciju. Svi su donirali sredstva, ali to nije bilo dovoljno. Yogananda je bio zabrinut, ali nepokolebljiv. Bio je toliko siguran da će kupiti zemljište na planini Washington da je dobio dozvolu da održi službu na tom zemljištu prije nego što kupi zemljište – održao je službu na Uskrs, prilikom izlaska sunca.⁹ Oglas u *LA Timesu* poziva publiku da ga čuju kako daje „duhovno tumačenje Kristovog uzlaska na nebo.”¹⁰

Dok su se obavljale pripreme za Uskrs, Yogananda je održao niz predavanja i tečajeva u hotelu *Blackstone* u Long Beachu, koji je bio udaljen 40 kilometara južno od centra Los Angelesa. Neobično ekstravagantan oglas za ta predavanja obećavao je „... nova otkrića koja će preinačiti vaše čitavo postojanje.” Swami je opisan kao „cijenjeni hinduistički metafizičar, psiholog i pjesnik-filozof, čiji rad hvale i sveučilišta i utjecajne osobe SAD-a.” U manjem oglasu je pisalo: „Ovaj predstavnik boljeg života donosi u Ameriku bogatstvo indijske drevne mudrosti i ključ za postizanje svih želja.”

Ne postoji zapis o točnom broju ljudi koji su došli na planinu Washington na uskršnje jutro, ali grupna fotografija na travnjaku prikazuje barem 200 gostiju. Osim Yoganande, na fotografiji su se nalazili muškarci i žene svih dobi, nekoliko djece, svi raskošno odjeveni. Nepoznat je sadržaj Yoganandinog predavanja, ali možemo zaključiti da je bio sličan kasnijim događajima, poput njegove poruke za Uskrs koju je objavio časopis *Inner Culture*, („Unutarnja kultura”) 1940. godine:

Kao što je Krist uskrsnuo svoju svijest iz grobnice ljudskih ograničenja, tako i vi morate naučiti uskrsnuti svoj um iz grobnice materijalnih želja. Uskrsnite misli meditacijom i uzdignite se iznad tjelesnih ograničenja do sveprisutne svijesti.

Uskrsnite božansku ljubav iz tla svjetovne ljudske vezanosti. Uskrsnite mirnoću iz tla nemira. Uskrsnite mudrost iz zemaljskog neznanja. Uskrsnite ljubav prema svima iz ograničene ljubavi prema obitelji, društvu i zemlji.

Uskrsnite dušu iz zatočenosti tjelesne svijesti i ujedinite je sa sveprisutnim duhom pomoću razvijene Kristove svijesti.¹¹

Svaki guru koji je došao na Zapad izrazio je veliko poštovanje prema Isusu. On se smatra velikim svecem, rijetkim *jagadguruom* (svjetskim učiteljem) ili čak *avatarom*, inkarnacijom Boga, poput Krišne i Rame. Yogananda je otišao korak dalje, stvarajući mnoštvo pisanih i verbalnih komentara o Isusu i njegovim učenjima. Iako su mnogi gurui poticali kršćane da smatraju Isusa svojim *ishta devatom* (preferiranim oblikom Boga), Yogananda ga je nazvao dijelom svoje loze i postavio je njegovu sliku na oltare u svojim hramovima i centrima, zajedno sa slikama Sri Yukteswara, Lahirija Mahasaye i Babajija. Čak ni Krišna nije imao takav status tijekom Yoganandinog života, osim na oltaru hrama Zlatnog lotosa u Encinitasu, jer je osjećao da Amerikanci neće reagirati pozitivno na njega (nakon Yoganandine smrti, na njegov zahtjev dodana je slika Krišne; kao i Yoganandin portret).

Njegovo poštovanje prema Isusu prizvalo je nekoliko optužbi: prodao se za nekoliko kršćanskih sljedbenika, „pokrstio” je hinduizam, dao je imperijalistima lakši način prilagođavanja hinduističkoj tradiciji. Uzrok tome bila je upotreba naziva „crkva” za neke od njegovih centara i hramova, kao i služenje nedjeljnih misa, koje su izgledale poput protestantskih. Njegov pristup prema Kristu, koji je bio nedvojbeno iskren, ne samo da mu je omogućio da dotakne veliki broj Zapadnjaka; on je također promijenio način na koji mnogi doživljavaju Isusa. Zapravo, Yoganandin rad dao je mnogim nezadovoljnim kršćanima put oblikovanja bliskog odnosa s tradicijom njihova rođenja. Također je dao ne-kršćanima, posebice američkim Židovima, drukčije razumijevanje mladog Židova u čije ime su se činile grozne stvari.

Najvažnije u vezi Yoganande i Krista je sljedeće: dio njegove misije bio je oživjeti „originalno kršćanstvo,” zajedno s originalnim i autentičnim učenjima yoge. Vjerovao je da je to njegovo zaduženje. Mnogo puta je izjavio da su Babaji i Krist astralni prijatelji koji su sve „zakuhali”. Rekao je američkoj publici da su prava učenja Krista i indijskih rišija izgubljena, a njegov zadatak je bio oživjeti oboje.

Uskršnja služba je bila način obilježavanja zemlje koja će uskoro postati dom njihovog pokreta.

CESTOVNI RATNIK

Yogananda je vjerojatno proveo više sati u vlakovima, željezničkim postajama i čekaonicama u sljedeće četiri godine od svog oca, koji je cijeli život radio na željeznici. Neki dijelovi njegovog produženog rasporeda – onoga što je nazvao duhovnom kampanjom – bili bi naporni i danas, a kamoli onda. Sredinom studenoga, nakon putovanja od 3 000 kilometara iskrcao se na Union postaji u Chicagu, kojim je tada vladao Al Capone. Proveo je gotovo mjesec dana u Vjetrovitom gradu, održavajući predavanja i tečajeve u hotelu Morrison, obraćajući se različitim društvima.¹ Navodno je tečaj Yogode upisalo 400 sljedbenika iz Chicaga. Kao i uvijek, ženskih sljedbenika je bilo gotovo dvostruko više od muških.

Iz Chicaga je krenuo sjeveroistočno prema jezeru Erie do Rochestera, gdje je držao govor pred 5 000 ljudi u dva događaja koji su se odvijali istog dana u kazalištu *Lyceum*. Među učenicima iz Rochestera bio je George Eastman, čija je tvrtka Kodak postala sinonimom za kamere. Eastman je dao Yoganandi dvije stvari: još jedno cijenjeno i poštovano ime za njegov popis utjecajnih osoba, kao i najnoviji Kodak fotoaparat za vlastitu zabavu.

Zatim je ponovno posjetio New York, susreo se sa svojim učenicima i onima koji su ga podržavali; potom je posjetio Boston kako bi održao govor na 14. konvenciji Hindustanskog društva Amerike, kako bi se susreo sa svojim najstarijim američkim učenicima i kako bi proveo Božić s obitelji Lewis. Vjerojatno je Novu godinu dočekao s prijateljima iz Bostona, ali svoj

slao nadahnjujuće poruke, upute i savjete, kao što možemo vidjeti u pismu dr. Lewisu, koji je vodio grupu u Bostonu (u svakom gradu je postavio jednog voditelja): „Ti i tvoji suradnici možete slijediti bilo koji plan, kako biste održali tjedne sastanke u tvom domu, koji će odgovarati većini. Konačne odluke o svemu što se povezano s bostonskom Satsangom donosiš ti, u skladu s mojim željama.”¹³ Zahtijevao je da dr. Lewis vodi računa o kvaliteti članstva kao i o kvantiteti, kroz porast broja članova, te mu je dao upute za kolektivna čitanja iz njegove knjige afirmacija i *Bhagavadgite* u njihovim tjednim susretima.¹⁴

U Los Angeles se vratio 18. kolovoza, noseći zalihu manga i snimki Amelite Galli-Curci, te je ostao do sredine rujna. Većinu vremena bio je zaokupljen poslom, ali je imao i vremena za sport i rekreaciju. Igrao je tenis; pravio je sladoled od manga; odveo je brodom grupu na otok Catalinu; proveo je neko vrijeme kod majke i kćeri Buchanan – one su se preselile u središnji Centar – u njihovim domovima na Manhattan plaži i u Santa Barbari. Ovi dijelovi iz knjige Kamale Silve opisuju Yoganandu kao suputnika na odmoru: „Putem smo kupili namirnice, kasnije je on pripremio indijsku gozbu u kojoj su svi uživali. Naši su nas prijatelji došli posjetiti, a Swami je svojim igrama zabavljao njihovu djecu. Kasnije smo se prošetali do plaže, na kojoj su on i jedan njegov gost otišli plivati.” Kada je razgovor skrenuo na temu Shakespearea, rekla je: „Swami nas je počastio dramatičnim prikazom Antonijeovog govora iz ‘Julija Cezara.’”¹⁵ Da je barem to zabilježeno kamerom.

Ali vrhunac razdoblja u Los Angelesu je bila razglednica iz Indije, s datumom 11. kolovoza.¹⁶ U njoj je pisalo (Yogananda je preveo s bengalskog):

Dijete mog srca, Yogananda!

Ne mogu riječima izraziti radost koju osjećam kada gledam slike tvoje škole i tvojih učenika. Ushićen sam promatrajući učenike yoge iz različitih gradova. Što se tiče tvojih metoda u mantranju afirmacija, iscjeljujućih vibracija i božanskih, iscjeljujućih molitvi, moram ti zahvaliti iz sveg srca. Vidjevši vrata, krivudavu cestu pre-

ma vrhu brda i prekrasan pejzaž ispod zemljišta na planini Washington, osjećam želju da vam se pridružim.

Pomoću milosti Gurua, ovdje je sve u redu. Pomoću milosti Božje, neka te uvijek prati blaženstvo.

Zauvijek tvoj,
Sri Yukteswar Giri

Većina Amerikanaca je dočekala 1927. godinu slušajući uživo *Rose Bowl*, utakmicu američkog nogometa, a to je bilo prvo radijsko emitiranje s jedne obale na drugu. Svijet se postupno počeo smanjivati. Prvi javni prijenos televizije, koja će se pojaviti u domovima tek za 20 godina, najavio je budućnost komunikacija. Obavljeni su prvi prekomorski telefonski pozivi. Po prvi put, automobili su počeli prolaziti ispod rijeke Hudson kroz Nizozemski tunel, koji je spajao New York i New Jersey. Započela je i izgradnja Washingtonovog mosta, čija je svrha bila ista, samo što je on bio *iznad* rijeke. Zaprepašteni gledatelji su gledali i *slušali* Al Jolsona kako pjeva u prvom filmu sa sinkroniziranim zvukom, „Pjevač jazza.” Mladi hrabri avijatičar Charles Lindbergh oduševio je svijet kada je sam poletio iz New Yorka i sletio u Pariz.

Bila je to nevjerojatna godina, a Yogananda je energičnim duhom krenuo na kampanju u Fordovom Modelu A. Na 150. obljetnicu američke neovisnosti, on je iz Detroita telefonom izdiktirao svoje misli o tome Centru u Los Angelesu. Ta izjava stoji na glavnim vratima središnjeg Centra i ona se čitala na blagdanskoj svečanosti, tijekom koje je recitirana Deklaracija o neovisnosti i tijekom koje se pjevala nacionalna himna. U njoj stoji:

Što sam duže u Americi i što je više proučavam, više cijenim njena prava načela i više volim njen narod, kao da je to moj narod iz Indije. Čežnja za najvišom duhovnom spoznajom, koja je postala zajednički cilj Amerikanaca i hinduista, je ono što me najviše zanima.

Od svih zapadnih nacija, Amerika je najduhovnija. Zato je volim. Veo materijalne civilizacije i iznimne žurbe koji sakriva njen pravi karakter

ih mogli prepraviti, a pretipkane verzije su predane Laurie Pratt. Yogananda je htio da njegovi urednici i stenografi ne budu samo vješti, već usklađeni s njim tako da mogu shvatiti značenje iza njegovih riječi i ideja. Pratt je bila usklađena sa svojim učiteljem. Poznavala je indijsku filozofiju i druge ezoterijske studije i također je posjedovala potrebne vještine. Ona je bila neovisnija od drugih bliskih učenika; bivši SRF redovnici su mi rekli da je čak izražavala neslaganje sa svojim guruom u vezi uredničkih napomena. Kada je „Autobiografija” naposljetku objavljena, njen „urednički posao” je dobio priznanje u knjizi, a Yogananda je u njezin primjerak upisao sljedeće riječi: „Neka te Bog i Gurui blagoslove za tvoj hrabar i važan doprinos u stvaranju ove knjige.”

Nije bilo lako objaviti knjigu. 1944., Pratt je otišla u New York kako bi pronašla izdavača i požurila izdavanje knjige. Nailazila je na same odbije-nice. Elementi i struktura knjige, stil pisanja, ezoterična tema i obilje čuda i čudotvornih likova su dodatno otežali izdavanje knjige. Yogananda i Pratt su nastavili tražiti izdavača na staromodan način, šaljući stranice diljem zemlje. U međuvremenu, rat u kojem je poginulo 50 do 80 milijuna ljudi došao je do samog kraja, uz najavu atomskog doba. Nezamislivo uništavanje nukle-arnim oružjem nagnalo je Yoganandu na još veću produktivnost.

Filozofska knjižnica (*Philosophical Library*) pristala je objaviti knjigu, a otad je objavila 22 dobitnika Nobelove nagrade. Ugovor je potpisan 12. kolovoza 1946. godine. U klauzulama se spominje prva naklada od 7 000 primjeraka. Ugovor je u Yoganandino ime potpisala Laurie Pratt.

„Autobiografija jednog jogija” objavljena je 1. prosinca 1946., prije bo-žićnih praznika.²⁸ Yogananda je bio oduševljen kada je stigla prva pošiljka, ponovno je izrazio svoju zahvalnost u telegramu Laurie Pratt: „Ne mogu ti izraziti koliko si nam sreću donijela, upravo nam je stiglo 160 knjiga. SRF će izdržati desetljeća pomoću ove božanske knjige u kojoj je ucrtan tvoj vječni doprinos. Svi ti šaljemo svoju ljubav i blagoslov.”²⁹

Tajming nije mogao biti bolji. Amerikanci su ponovno imali novca, op-timizam je bio u zraku, a ljudi su nastavili s duhovnim potragama. I drugi autori su također pobudili u ljudima duhovnu čežnju, poput filozofa Aldou-

sa Huxleya i pisca Christophera Isherwooda, čije su knjige i članci o Vedanti ušle u intelektualne krugove. Yogananda je prorekao da će nakon njegove smrti ta knjiga promijeniti milijune života.

Kritike su bile bolje od očekivanih. U novinama *Louisville Times*³⁰ pišu da knjiga „... daje čitatelju nevjerojatan uvid u život hinduista i njihove mistične zemlje.” *New York Times* nazvao ju je „rijetkim opisom indijskih vjerskih obreda, iznutra.”³¹ Iako je to priča jednog jogija, ona predstavlja „suštinu drevnog spoja religija i znanosti pomoću koje se sljedbenici mogu iscijeliti i postići jedinstvo s beskonačnim Božjim duhom.”³² Jedan novinar iz Charlestona je primijetio da je objavljivanje „Autobiografije” nakon indijske neovisnosti bilo pravovremeno: „... budući da ona podiže jedan od mnogih mračnih zastora koji su predugo krili duboke misterije te drevne zemlje.”³³

Popularni časopisi i novine su izrazili slično mišljenje („Nikada prije nije objavljeno nešto slično ovom prikazu yoge”, objavilo je Sveučilište Columbia).³⁴ Iako su se mnogi žalili što je tretirao Isusa kao jednog od mnogih učitelja, a ne kao jedinog Sina Božjeg, pohvalili su njegov humor, njegovu iskrenost, njegovo oduševljenje i njegovu jasnoću u objašnjavanju indijske filozofije.

Časopis *Time* nije imao takvo mišljenje. U recenziji pod nazivom „Dolazi jogi-čovjek”, pisac je napisao da autobiografija „... neće onima neupućenima dati mnogo uvida u drevna indijska učenja.” Dodao je: „Pokazuje se kako poslovni uzgajivač može promijeniti stranu kulturu, ‘presadivši’ je iz religioznog asketizma u financijsko bogatstvo i duhovni očaj.” Jedne druge novine, *Newsweek*, bile su nešto blaže: „Pišući za zapadni svijet koji uglavnom ne shvaća jogijsku potragu za jedinstvom s kozmičkim duhom, Yogananda, autentični hinduistički jogi, pokušava objasniti priču svog života. ‘Autobiografija jednog jogija’ je više od priručnika za yogu i tehnike meditacije; ona je fascinantan prikaz religioznog načina života, opisanog u raskošnom stilu Orijenta.”³⁵

Taj raskošni stil je zadao muku mnogim piscima, urednicima i profesorima. Vokabular je prepun epiteta, kao i mnogih ukrasnih riječi. Neki su se žalili na strukturu knjige, jer su u jednom dijelu knjige četiri godine njegovog života objašnjene u jednoj kratkoj rečenici.

dobio golemu odgovornost za svoju dob. Nakon Yoganandine smrti, zaredio se kao Swami Kriyananda i nastavio je služiti SRF-u u različitim ulogama, uključujući i mjesto u upravnom odboru i ulogu potpredsjednika. 1962. godine više nije imao podršku i bio je izbačen. Kasnije je počeo i sam podučavati. Inspiriran Yoganandinom neispunjenom vizijom zajednica ujedinjenih i sestrinski povezanih, 1969. je osnovao naselje Ananda na brežuljcima Sierra Nevade. Preminuo je 2013., ali zajednica nastavlja rasti, zajedno sa svojim sestrinskim kolonijama u Americi, Europi i Indiji.⁴⁰

Velika većina, koja je do Yoganandinog rada došla kroz njegovu autobiografiju, nije bila zainteresirana za redovništvo. Jedan od zanimljivijih svjetovnih učenika koji su se približili Yoganandi u to vrijeme bio je Herb Jeffries, glumac i pjevač koji je imao dovoljno tamnu kožu da može u filmovima glumiti Afroamerikance. Zvali su ga „brončani kauboj”, a on je običavao plivati s Yoganandom u jezeru Shrine i povremeno večerati s njim. U dokumentarnom filmu *Awake: The life of Yogananda*, prepričava zanimljivu priču koja prikazuje Yoganandino zdravorazumsko rasuđivanje. Jeffries je rekao svom guruu da su ga umorile religijske zabrane i htio je znati što on, kao učenik, zaista ne smije činiti. Yogananda je prošao osnove – pušenje, alkohol i seksualni promiskuitet. Jeffries je priznao da je to sve činio. Na njegovo iznenađenje, Yogananda je rekao da može nastaviti s time. Zatim ga je upozorio: „Ali ako nastaviš s ovim učenjima, s vremenom ćeš izgubiti želju za tim stvarima.”⁴¹

„Autobiografija” je uređena i proširena 1951. godine. Yogananda je napisao izdavaču: „Već dugo se želim posvetiti revidiranju knjige kako bih uklonio neke gramatičke pogreške, kako bih ispravio neke pogrešne činjenice i kako bih dodao neke odgovore na pitanja koja mi čitatelji postavljaju od prvog izdanja knjige.” Novo završno poglavlje, pod nazivom „Godine od 1940. – 1951.”, ubrzalo je priču i predstavilo nove filozofske detalje. Također je odao počast Indiji, tada demokratskoj republici, uz dugačku napomenu u kojoj ponosno prepričava povijesni razvoj te nacije.

U listopadu 1953., 20 mjeseci nakon Yoganandine smrti, SRF je ponovno otkupio prava za knjigu za 1 500 dolara. Prodana je u preko 4 milijuna

primjeraka i prevedena je na 50 jezika. Kritičari, Swami Kriyananda i ostali, žalje se na neke promjene koje su dodane nakon Yoganandine smrti; SRF inzistira da su te promjene napravljene u skladu s autorovim uputama prije njegove smrti, dok su druge izmjene napravljene zbog novijih vremena i novih otkrića.⁴²

Bez obzira koju verziju ste pročitali, i dalje vrijedi slogan: „Knjiga koja je promijenila život milijunima ljudi.” To je posebice vrijedilo za razdoblje kasnih 50-tih i početak 60-tih, kada su Zapadnjaci prihvatili istočnjačku duhovnost i kada su se počeli protiviti Vijetnamskom ratu. U tim krugovima, Yoganandina autobiografija bila je najdragocjeniji dar. Ako ste bili dovoljno sretni i poznavali Georgea Harrisona, tada ste mogli dobiti na poklon Yoganandinu autobiografiju jer je on uvijek imao kod sebe nekoliko primjeraka koje je davao ljudima kojima je trebao „novi početak” i više puta je izjavio: „Da nisam pročitao tu knjigu, vjerojatno ne bih imao život – vrijedan življenja.”⁴³

Autobiografija je otada doživjela značajan porast u prodaji. Jedna od značajnijih promocija bila je sprovod Stevea Jobsa na kojem su se dijelili primjerci „Autobiografije”. Sada, više od 7 desetljeća nakon njezine objave, ona se može pronaći svugdje, od malih knjižnica do lanaca trgovina zdrave hrane, kao i u studijima yoge kojih ne bi bilo da nije bilo te knjige i njenog autora.